οὐδὲν γὰρ οὐδὲ τῆς αἰσθήσεως, οὐδὲ γρομγύλον. ἅπτεται γὰρ τοῦ κανόνος οὐ κατὰ σημεῖον ὁ κύκλος, ἀλλ' ὥσπερ Πρωταγόρας ἔλεγεν ἐλέγχων τοὺς γεωμέτρας· οὔτε κίνησις καὶ αἱ ἕλικες τοῦ οὐρανοῦ ὅμοιαι. τοῖς οὖν ἡ ἀστρολογία ποιεῖται τοὺς λόγους· οὔτε τὰ σημεῖα τοῖς ἄστροις τῶν αὐτῶν ἔχει φύσιν. εἰσὶ δέ τινες, οἱ φασὶ μὲν εἶναι τὰ μεταξὺ ταῦτα λεγόμενα τῶν τε εἰδῶν καὶ τῶν αἰσθητῶν· οὐ μὴν χωρίς γε τῶν αἰσθητῶν, ἀλλ' ἐν τούτοις, οἷς τὰ συμβαίνοντα ἀδύνατα, πάντα μὲν πλείονος λόγου διελθεῖν, ἱκανὸν δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα θεωρῆσαι. εἴτε γὰρ ὅτι τούτων ὅλως ἔχειν οὕτω μόνον, ἀλλὰ δῆλον ὅτι εἴδη ἐνδέχοιτ' ἂν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς εἶναι, τῷ γὰρ αὐτῷ λόγῳ ἀμφότερα ταῦτά ἐστιν. ἔτι δὲ δύο στερεὰ ἐν τῷ αὐτῷ ἀναγκαῖον εἶναι τόπῳ, καὶ μὴ εἶναι, ἐν κινουμένοις γε ὄντα τοῖς αἰσθητοῖς. ὅλως δὲ καὶ τίνος ἕνεκ' ἂν τὰς θείας εἶναι ταύτας, εἴ γε καὶ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἔσται τὰ συμβησόμενα ἄτοπα τοῖς τοιούτοις; ἔσται γὰρ οὐρανός τις παρὰ τὸν οὐρανόν, πλείω γε οὐ χωρὶς, ἀλλὰ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ὥστε ὅτι ἀδύνατον ἔσται.

Κεφάλαιον γ.

Περί τε τούτων οὖν ἀπορία πολλή, πῶς δεῖ θέμενον τυγχάνειν τῆς ἀληθείας, καὶ περὶ τῶν ἀρχῶν, πότερον δεῖ τὰ γένη στοιχεῖα καὶ ἀρχὰς ὑπολαμβάνειν, ἢ μᾶλλον ἐξ ὧν ἐνυπαρχόντων ἐστὶν ἕκαστον τοιούτων· δῆλον φωνῆς στοιχεῖα καὶ ἀρχὰ δοκεῖν εἶναι ταῦτα, ἐξ ὧν σύγκειται αἱ φωναὶ πάσαι τοιοῦτον, ἀλλ' οὐ τὸ κοινὸν ἡ φωνή· καὶ τῶν διαγραμμάτων ταῦτα στοιχεῖα λέγομεν, ὧν αἱ ἀποδείξεις ἐνυπάρχουσιν ἐν τοῖς ἄλλοις ἀποδείξεσιν, ἢ πάντων, ἢ τῶν πλείστων. ἔτι δὲ τῶν σωμάτων καὶ οἱ πλείω λέγοντες εἶναι στοιχεῖα, καὶ οἱ ἕν, ἐξ ὧν σύγκειται, καὶ ἐξ ὧν συνέστηκεν, ἀρχὰς λέγουσιν εἶναι· δῆλον, Ἐμπεδοκλῆς πῦρ καὶ ὕδωρ, καὶ τὰ μετὰ τούτων στοιχεῖα φησιν εἶναι, ἐξ ὧν ὄντα τὰ ὄντα ἐνυπαρχόντων, ἀλλ' οὐχ ὡς γένη ταῦτα λέγει τῶν ὄντων. τρόπος δὲ τούτοις καὶ τῶν ἄλλων εἴ τις ἐθέλοι τὴν φύσιν ἀθρεῖν, δῆλον κινεῖται ἐξ ὧν μορίων ἐστὶ, καὶ πῶς συγκείμενον, τότε γνωρίζει τὴν φύσιν αὐτῶν. ἐπὶ μὲν οὖν τούτων τῶν λόγων, εἰς οὗ εἰπεῖν αἱ ἀρχαὶ τὰ γένη τῶν ὄντων. εἰ δὲ ἕκαστον μὲν γνωρίζομεν διὰ τῶν ὁρισμῶν, ἀρχὰ δὲ τὰ γένη τῶν ὁρισμῶν εἰσιν, ἀνάγκη καὶ τῶν ὁρισθέντων ἀρχὰς εἶναι τὰ γένη. κἂν εἰ ἔστι τὰ τῶν ὄντων λαβεῖν ὁπωσηποῦν,

A Nihil enim sensibilium, ita rectum, atque rotundum. Tangit enim circulus regulam, non secundum punctum, sed sicut Protagoras dicebat redarguens geometras. Nec motus, nec reuolutiones cæli similes, de quibus astrologia rationes facit. Neque puncta eandem naturam, quam stellæ habent. Sunt autem quidam dicentes, esse quidem hæc, quæ specierum, & sensibilium media dicuntur, non tamen à sensibilibus separata, sed in eis, quos

B quæ impossibilia sequuntur, omnia quidem enumerare longi sermonis esset. Sufficit autem talia speculari. Non enim de his solùm, vt ita se habeant, rationabile est, sed patet, quòd etiam species contingeret in sensibilibus esse. Eiusdem enim rationis vtraque hæc sunt. Item, duo solida in eodem loco necesse esset esse: & non esse immobilia, in sensibilibus exi-

C stentia motis. Et omnino cuius causa quis ponet quidem esse ea, esse, inquam, in sensibilibus? Eadem enim, quæ prædicta sunt, absurda sequentur. Erit nanque aliud quoddam cælum præter cælum, nisi quòd non separatum, sed in eodem loco, quod impossibilius est.

CAPVT III.

MAgna itaque tam de his dubitatio est, quonam modo ponendo, veritatem consequemur, quâm de principiis, vnde oporteat genera existimare elemẽta, & principia: an illa magis ex quibus insitis quicquam primum est: vt vocis elementa, & principia videntur ea esse ex

D quibus primo omnes voces compositæ sunt, sed non vox in communi. Et figurarum ea dicimus elementa quorum demonstrationes in aliarum, aut omnium, aut plurium demonstrationibus insunt. Item, etiam corporum: & qui plura dicunt elementa esse, & qui vnum, ex quibus

E componuntur, & ex quibus constant, principia esse aiũt: vt Empedocles ignem, & aquam, & quæ cum eis sunt, elementa ait esse, ex quibus insitis existentia fiũt: sed non ea vt genera entium ponit. Et adhæc, si quis cæterorum quoque naturam velit considerare, veluti lectum ex quibus partibus, & quomodo compositus est, tunc eius naturam cognoscit. Ex

F his itaque rationibus non essent principia, genera entium. Cùm autem singula cognoscamus per definitiones, principia verò definitionum genera sint, necesse est, definitorum etiam principia genera esse. Et si entium habere scientiam, est ipsam habere specierum scientiam